

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 010 391/99-5066
Signatura: ba2fs301

Oblastní pracoviště č.01
Obvodní pracoviště Praha 3

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola: Střední škola pro knihkupce a nakladatelské pracovníky, o.p.s.
K lučinám 2500/18
130 00 Praha 3

IZO: 110 011 325

Identifikátor ředitelství: 600 005 003

Ředitelka školy: PhDr. Věra Zaviačičová

Zřizovatel: Společnost Barvič a Novotný, spol. s ručením omezeným
Česká 13, Brno, IČO: 44964285

Příslušný školský úřad: ŠÚ Praha 5, Plzeňská 115, 150 21 Praha 5

Termín inspekce: 23. - 24. března 1999 a 29. - 30. Března 1999

Inspektoři: Ing. Jan Kosek, Mgr. Hana Zvoníková

Předmět inspekce: Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
Podmínky a průběh vzdělávání

Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:

- Rozhodnutí MŠMT ČR o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. 13 728/99-21 ze dne 8. 2. 1999 s platností od 1. 2. 1999
- zřizovací listina společnosti Barvič a Novotný, spol. s r.o. se sídlem Česká 13, Brno, IČO 44964285, č.j. 10 339/93-28 ze dne 8. 11. 1995
- pedagogická dokumentace školy (rozvrh hodin, třídní knihy, učební osnovy, tematické plány)
- školní řád a další interní dokumentace školy (ročenky)
- hospitační záznamy České školní inspekce
- soubory maturitních témat a slohové práce žáků z ČJ
- výsledky Sondy Maturant 1998

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

Střední škola pro knihkupce a nakladatelské pracovníky, o.p.s. vznikla v roce 1993. Sídlo školy je v budově Základní školy CHMELNICE, K lučinám 18/2500, Praha 3.

Česká školní inspekce se během své inspekční činnosti zaměřila především na úroveň výuky specifických odborných předmětů, které školu odlišují od ostatních středních škol. Protože absolventi školy intenzivně pracují s mateřštinou a literaturou, byly předmětem zájmu ČŠI i příslušné všeobecně vzdělávací předměty.

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Škola má ve vztahu k počtu žáků a ke svému vzdělávacímu programu velmi dobré prostorové podmínky. V tomto školním roce využívá pro potřeby teoretického vyučování tři prostorné a dostatečně světlé kmenové učebny, odbornou učebnu, dvě tělocvičny, velkou sborovnu a ředitelnu. Kromě toho má k dispozici přilehlé chodby a sociální zařízení pro chlapce a dívky.

Výuka českého jazyka a literatury probíhá v kmenových učebnách jednotlivých tříd. Pro výuku mohou učitelé využívat moderní audiovizuální techniku. Mají k dispozici barevný stereofonní TV přijímač, videorekordér, zpětný projektor a tři kazetové magnetofony. Sběrka audio a videonahrávek je průběžně doplňována. V době orientační inspekce didaktická technika nebyla využita.

Potřebám vyučování i pro zájemce z řad žáků slouží bohatá školní knihovna (celkem 1688 svazků), která je umístěna ve sborovně školy a je zájemcům dobře přístupná. Nové tituly jsou nakupovány podle finančních možností školy, vhodně se využívá i úzké spolupráce s nakladateli a knihkupci. Knihovna obsahuje jak beletrii, tak učebnice, které si žáci mohou zapůjčit a které slouží především jako studijní materiál pro domácí přípravu. V uvedených předmětech není používána jednotná učebnice, ve výuce se jako doplněk nejvíce uplatňují různé nakopírované materiály, především pro jazyková cvičení.

Fond učebnic je schopen zcela pokrýt zájem žáků ve všech všeobecně vzdělávacích předmětech. Žákům jsou učebnice půjčovány zdarma.

Pro výuku odborných předmětů se škola vědomě nevybavuje speciálními učebními pomůckami, protože výuka úzce navazuje na praktické vyučování realizované ve vybraných, vedením školy prověřených knihkupectvích a nakladatelstvích. Externí učitelé z řad uznávaných odborníků si potřebné pomůcky k výuce přinášejí sami. Ve sledované výuce ČŠI zaznamenala jejich používání.

Pro výuku techniky administrativy a výpočetní techniky je škola vybavena čtrnácti počítačovými sestavami a třemi tiskárnami. Na dobré úrovni je programové vybavení, vynikající je úroveň výukového programu „ZAV“. Další dva počítače slouží vedení školy a učitelům. Škola není připojena na INTERNET, proto žáci absolvují dvakrát ročně odbornou exkurzi do zařízení pracující s výpočetní technikou (ČVUT, tiskárny SVOBODA, Velkoobchod knihami) a jsou seznamováni s jejich využíváním v praxi.

(INTERNET, počítačová sazba knih, program skladového hospodářství knih, bibliografický program knih).

Vedení školy, učitelé i žáci mohou využívat dva kopírovací stroje.

Pracovní podmínky učitelů jsou na standardní úrovni.

Materiálně technické podmínky výchovně vzdělávací činnosti jsou hodnoceny jako spíše nadprůměrné.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Rozvrh hodin je v souladu s platnými právními předpisy, organizace přestávek v průběhu dopoledního vyučování respektuje psychohygienické potřeby žáků i učitelů, ale pouze patnáctiminutová polední přestávka je na hranici únosnosti.

Obchůdek ve vestibulu školy zajišťuje pitný režim a žáci si zde mohou zakoupit také balené potraviny i běžné učební pomůcky. Stravování je zajištěno za výhodných finančních podmínek v esteticky upravené jídelně ZŠ, která byla v tomto školním roce vybavena zcela novým nábytkem. V jídelně je vyvěšen jídelníček schválený dorostovým lékařem. O kvalitě jídla hovoří i fakt, že možnosti stravování využívá více než 50% žáků a všichni zaměstnanci školy.

Každá třída má svoji uzamykatelnou šatnu.

Využívání obou tělocvičen ZŠ je smluvně zajištěno, kromě toho může škola v podzimních a jarních měsících využívat také školní hřiště.

Všechny prostory, které škola využívá, jsou udržovány v čistotě a jsou vkusně vyzdobeny. Ve třídách i na chodbě je řada nástěnek, potřebné informace mají žáci k dispozici.

Sociální zařízení ZŠ, které Střední škola pro knihkupce a nakladatelské pracovníky využívá, je na hranici životnosti. Během několika měsíců má být podle sdělení organizačního oddělení ŠÚ Praha 3 provedena jejich rekonstrukce v návaznosti na kompletní výměnu rozvodů vody.

Škola zajišťuje ubytování pro mimopražské žáky. Zájemci z řad chlapců jsou ubytováni v Domově mládeže při SPŠ Na Třebešíně 2299, Praha 10, dívky se mohou ubytovat v Domově mládeže Neklanova 32, Praha 2 - Vyšehrad.

Psychohygienické podmínky školy jsou hodnoceny jako nadprůměrné.

3 Hodnocení personálních podmínek

Výuka českého jazyka, české literatury a odborného předmětu světová literatura je personálně dobře zajištěna. Podmínku pedagogické způsobilosti splňují všichni vyučující, odborná způsobilost je naplněna v 74 % výuky.

Ostatní sledované odborné předměty vyučují celkem čtyři učitelé. Dva z nich jsou pouze odborně způsobilí, dva nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti.

Všichni jsou vybráni z řad uznávaných odborníků v oboru a ČŠI hodnotí jejich odbornou úroveň jako vynikající.

Personální struktura školy je v oblasti všeobecně vzdělávacích předmětů zajišťována dle možností. Učitelé specifických odborných předmětů pro tuto školu sice nesplňují všechny požadavky na odbornou i pedagogickou způsobilost, ale jejich pečlivým výběrem zajistilo vedení školy odbornou výuku kvalitními odborníky uznávanými u nás i v zahraničí.

Personální podmínky školy jsou celkově hodnoceny jako průměrné.

4 Plnění učebních osnov

Výuka jednotlivých předmětů probíhá podle vlastních studijních dokumentů (učebních plánů a učebních osnov), schválených MŠMT ČR dne 9. 1. 1996 pod čj. 10 616/96-23 s platností do 31. 8. 1999. Při kontrole ČŠI vycházela z přímého pozorování ve vyučování, analýzy zápisů o probraném učivu v třídních knihách a předložených tematicko-časových plánů výuky.

V předmětech česká literatura a světová literatura výuka postupuje v návaznosti na učební osnovu, v předmětu český jazyk dochází k přesunům témat mezi ročníky u jazykového i slohové učiva, celkově je ale obsah učiva plněn. Významná pozornost je věnována procvičování znalostí z gramatiky a skladby, méně prostoru je cíleně věnováno rozvoji řečových dovedností žáků, jak je deklarováno ve schválených studijních dokumentech.

V ostatních odborných předmětech nebyly zjištěny žádné nedostatky v plnění učebních osnov.

V průběhu čtyřletého studia jsou učební osnovy naplňovány.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Předměty jazykového a literárního vyučování

Při výuce české a světové literatury se uplatňuje tradiční frontální metoda výkladu učiva. Vyučující žákům podávají informace o uměleckých směrech, autorech a jejich tvorbě, žáci si informace průběžně zapisují do svých sešitů. Ve všech sledovaných vyučovacích hodinách byl výklad nového učiva zajímavý, přehledně strukturovaný a hloubkou učiva přiměřený, vhodně byly zdůrazňovány historické a umělecké souvislosti. Nedostatkem ryze výkladových hodin byl jednotvárný průběh výuky, který vedl k únavě žáků. V průběhu výkladu někteří žáci reagovali a přicházeli s doplňujícími informacemi. Jejich vstupy ukázaly, že žáci školy mají mimořádně blízký vztah k umění a velmi dobře se orientují v aktuálním kulturním dění (literatura, divadlo). Výuka má rezervy v práci s uměleckým textem - do žádné ze sledovaných hodin nebyla zařazena tvořivá činnost

formou interpretace literárního díla, která by žáky aktivně zapojila do procesu hledání odpovědí, pochopení smyslu textu či formulování vlastního závěru.

Ve sledované výuce českého jazyka převažovaly činnosti spočívající v procvičování a systematizaci znalostí z oblasti gramatiky a skladby formou doplňování a určování jevů.

Znalosti žáků jsou průběžně prověřovány formou ústního a písemného zkoušení. Pro individuální zkoušení je volena zajímavá, netradiční forma, která zapojuje celou třídu. Zkoušeným žákům dávali otázky jejich spolužáci, vyučující průběh pouze korigovala. Je třeba ocenit, že žáci pokládali promyšlené otázky, některé sledovaly faktografii, jiné měly charakter problémového úkolu. Výkony zkoušených žáků byly výborné a spolužáci i vyučující je hodnotili naprosto objektivně.

Vyučování probíhá v klidné, přátelské atmosféře, vyučující uplatňují demokratické přístupy, vůči žákům vystupují jako partneři. Pro potřeby žáků mají učitelé stanoveny konzultační hodiny.

Pojetí maturitní zkoušky odpovídá požadavkům platné vyhlášky, jedna zkouška je z předmětu český jazyk a literatura, jedna z odborného předmětu světová literatura. Analýza maturitních témat ukázala, že v daných předmětech pokrývají rozsah středoškolského učiva, dávají maturantům možnost uplatnit své teoretické znalosti i vlastní čtenářské zkušenosti. Při porovnání jednotlivých maturitních témat se jako dílčí nedostatek jeví disproporce v rozsahu učiva.

Úroveň jazykové a literární výuky je hodnocena jako průměrná.

Odborné předměty

Nakladatelská činnost

Předmět vyučuje jeden učitel, který nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Jeho dlouholetá praxe v nakladatelstvích a vedení vlastního, ekonomicky úspěšného Nakladatelství VAŠUT ho zařazuje mezi významné odborníky. Výuka probíhá v kmenové učebně ve dvouhodinových blocích. Je vedena netradičními vyučovacími metodami, které jsou postupně střídány. Žáci jsou písemně i ústně hodnoceni s dostatečnou četností, hodnocení je přiměřené. Během výuky jsou žáci vhodně motivováni k činnosti a aktivně se zapojují do výuky. Žáci jsou cíleně vedeni k samostatnému projevu a k upevňování svého sebevědomí. Kromě toho je pozitivně hodnoceno časté zařazování do výuky vhodných příkladů a přátelské klima mezi učitelem a žáky. Kontrolou tematického plánu nebyly zjištěny nedostatky.

Úroveň výuky je hodnocena jako nadprůměrná.

Nakladatelská a knihkupecká historie

Vyučuje jeden pouze odborně způsobilý učitel (vysokoškolský učitel nakladatelské a knihkupecké činnosti). Výuka je realizována v kmenových učebnách ve dvouhodinovém bloku. Struktura vyučovacích jednotek je převážně klasická. Nové učivo je doplňováno přehlednými nákresy na tabuli a vhodnými učebními pomůckami. Během výuky se žáci účastní odborných diskusí s učitelem a mají možnost vyjádřit své názory a postoje. Aktivizace žáků otázkami učitele zvyšuje efektivitu výuky. Negativem je někdy příliš rychlý projev učitele. Probírané učivo je v souladu se schválenými učebními dokumenty.

Výuka má celkově spíše nadprůměrnou úroveň.

Organizace a provoz knihkupectví

Vyučující se svou dlouholetou praxí v oboru a řízení vlastních soukromých firem i obchodů (např. majitel Velkoobchodu knihami, Domu knihy ASTRA, Knihkupectví ORBIS, Nakladatelství Jan Kanzelsberger) řadí mezi přední, i v zahraničí uznávané odborníky. Výuka je vedena ve dvouhodinových blocích a má vynikající odbornou úroveň. Žáci jsou vhodně motivováni k aktivní týmové i samostatné práci a z jejich projevů je patrný zájem o studium. ČŠI sledovala hodnocení žáků při individuálním zkoušení. Žáci jsou vedeni k samostatnému projevu a během zkoušení prokazovali požadované znalosti. Pozitivem výuky je časté zařazování praktických příkladů doplňovaných zkušenostmi z provozu a simulace skutečných situací kontaktu se zákazníkem. Velmi pozitivně ČŠI hodnotí přátelskou a neformální atmosféru s oboustranným respektem mezi učitelem a žáky. Učivo je v souladu se schválenými učebními dokumenty.

Výuka organizace a provozu knihovnictví má celkově nadprůměrnou úroveň.

Práce s počítačem

Předmět vyučuje jedna odborně způsobilá učitelka v odborné učebně výpočetní techniky. Výuka je realizována po skupinách žáků jako programovaná výuka „ZAV“, která se úspěšně zavádí i na dalších středních školách (OA Hovorčovická Praha 8, ISS Náhorní Praha 8 atd.). Učitelka je spoluautorkou zmíněného výukového programu, který umožňuje samostatnou práci žáků na přiděleném počítači. Výuka postupuje chronologicky po jednotlivých lekcích. Použitý program zajišťuje průběžnou kontrolu a hodnocení žáků. Důležité informace mají žáci zapsány na bezprašné tabuli. Tempo výuky je přiměřené, ve vyučovacích jednotkách převládá velmi přátelská pracovní atmosféra. ČŠI zaznamenala individuální přístup k žákům a střídání různých vyučovacích metod. Sledovaná výuka byla velmi dobře připravena. Používání učebních pomůcek zvyšuje efektivitu výuky.

Úroveň výuky je hodnocena jako nadprůměrná.

Technika administrativy

Vyučuje odborně způsobilá učitelka s dlouholetou soutěžní praxí (trojnásobná mistryně světa v psaní na klávesnici, zpracování textu na PC a ve strojovém těsnopisu). Výuka probíhá po skupinách žáků v odborné učebně výpočetní techniky. ČŠI zaznamenala individuální přístup k žákům a integraci handicapovaného žáka. Ve velmi dobře připravené výuce realizované pomocí výukového programu „ZAV“ dosahují žáci nadprůměrných výkonů. Žáci jsou vhodně motivováni k soutěživosti a během vyučování pracují aktivně. Průběžné hodnocení žáků probíhá podle předem daných kritérií a je objektivní. Výuka se vyznačuje vynikající odbornou úrovní a dobrým pedagogickým vedením. Kontrolou tematického plánu nebyly zjištěny nedostatky.

Výuka techniky administrativy má vynikající úroveň.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Velmi dobré výsledky žáků školy v Sondě Maturant 1998 prokázaly, že se škole daří plnit vzdělávací cíle.

Žáci jsou převážně humanitně orientováni a v této oblasti se úspěšně uplatňují. Svými literárními příspěvky se prezentují na Ortenově Kutné Hoře, v literárním pořadu rozhlasové

stanice Radiožurnál nebo v literární kavárně divadla Rokoko. Své práce studenti zaslali i do soutěže, které připravilo *Divadlo za plotem* v Bohnicích. Zájem o divadlo úspěšně realizují v činnosti školního souboru s názvem *Divadlo amatérů*, které bylo oceněno na přehlídce středoškolských amatérských divadel v roce 1998. Všeobecná kulturnost žáků je podporována i v rámci akcí *Klubu mladého diváka*.

Mezi absolventy 4. ročníku bývají průměrně tři žáci úspěšní v přijímacím řízení k vysokoškolskému studiu (žáci školy se ucházejí především o studium dějin umění, knihovnictví a informatiky, hlásí se i na pedagogickou fakultu a DAMU).

Pro rozvoj osobnosti žáků se škola snaží vytvářet příznivé podmínky, podporuje především jejich profesní orientaci. V tomto směru škola úzce a funkčně spolupracuje se svým nejvýznamnějším partnerem - Svazem knihkupců a nakladatelů. Získané znalosti a dovednosti žáci uplatní při hlavní akci svazu, kterým je mezinárodní knižní veletrh. Podílejí se na prezentaci vystavovatelů, u nichž vykonávají praxi, nebo působí v organizačním centru veletrhu.

V procesu vyučování, které probíhá převážně formou frontální práce, škola dbá na uplatňování demokratických rysů a partnerské vztahy s pedagogy. Při formování osobnostních vlastností žáků není docenován význam týmového charakteru práce a kooperativního řešení problémů (viz hodnocení vyučování v bodu 5).

Komunikace žáků je na dobré úrovni, dovedou dobře formulovat své názory, v písemném projevu se mnohdy potýkají s pravopisnými problémy, které přetrvávají ze základní školy.

Život školy upravuje školní řád, který má srozumitelnou formu, stanoví jednoznačná pravidla, odpovídá typu školy a neobsahuje nadbytečná ustanovení. Stanovené povinnosti ale nejsou vyváženy potřebnou kapitolou o právech žáků.

Velikost školy umožňuje blízký kontakt žáků a pedagogů, který se odráží ve slušném chování, ohleduplném a kultivovaném vystupování. Příkladně, bezproblémově a vstřícně je zajištěno soužití se základní školou, v jejímž objektu je střední škola umístěna.

Škola je v oblasti výsledků své pedagogické práce a při rozvíjení osobnosti žáků hodnocena jako nadprůměrná.

ZÁVĚRY

Střední škola pro knihkupce a nakladatelské pracovníky, o.p.s. plní funkci, pro kterou byla zřízena, a vhodným způsobem doplňuje skladbu středních škol.

Materiálně technické podmínky umožňují plnit schválený výchovně vzdělávací program školy. Vybavení didaktickými a učebními pomůckami je průběžně doplňováno. Žáci mají možnost zúčastnit se zajímavých odborných exkurzí, které vhodně doplňují učivo teoretického i praktického vyučování.

Psychohygienické podmínky školy jsou celkově hodnoceny jako nadprůměrné. Dojíždějící žáci školy mohou využít nabízeného ubytování v domovech mládeže, všichni žáci mají zajištěno kvalitní stravování ve školní jídelně. Stavba rozvrhu hodin umožňuje zajistit pitný režim během výuky.

Personální zajištění výuky je po odborné stránce hodnoceno pozitivně. Rezervy jsou v oblasti splnění podmínek odborné a pedagogické způsobilosti externích odborníků.

Výuka probíhá podle schválených učebních dokumentů. Učební osnovy jsou celkově plněny.

Úroveň výuky byla sledována ve specifických odborných předmětech a v předmětech český jazyk, česká literatura a světová literatura. Celkově je úroveň výuky hodnocena jako spíše nadprůměrná. Je třeba zdůraznit, že se vedení školy podařilo zajistit výuku tří nosných odborných předmětů uznávanými odborníky z oboru. Znalosti žáků jsou na požadované úrovni, výuka je realizována v přátelském prostředí. Žáci jsou vedeni k samostatnosti, schopnosti vyjádřit své názory i získávání potřebného sebevědomí.

V oblasti výsledků pedagogické práce je škola hodnocena jako nadprůměrná. Vytváří příznivé podmínky pro rozvoj osobnosti žáků a podporuje jejich profesní orientaci. Pozitivně je hodnocena přátelská atmosféra, která ve škole panuje.

Ve sledovaných oblastech je škola celkově hodnocena jako spíše nadprůměrná.

razítko

Podpisy inspektorů:

vedoucí týmu Ing. Jan Kosek v.r.

členka týmu Mgr. Hana Zvoníková v.r.

V Praze dne 2. dubna 1999

Přílohy: - 0 -

Inspekční zprávu jsem převzala dne 12. dubna 1999 Souhlasím se zprávou.

razítko

Podpis ředitelky školy Věra Zaviačičová

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání/ odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
MŠMT ČR	20. dubna 1999	010 415/99-5066
Zřizovatel: Společnost Barvič a Novotný	20. dubna 1999	010 414/99-5066
Školský úřad: ŠÚ Praha 3	20. dubna 1999	010 416/99-5066

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
12. dubna 1999	osobně	Bez připomínek. PhDr. Věra Zaviačičová